

CRI(2020)27

Неформални превод

**ЗАКЉУЧЦИ ЕКРИ О СРБИЈИ
О ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ ПРЕПОРУКА**

*УСВОЈЕНИ 7 АПРИЛА 2020¹
ОБЈАВЉЕНИ 2 ЈУНА 2020*

¹ Изузев где је посебно назначено, било који развој догађаја који се догодио после 25. октобра 2019. године, датума када је примљен одговор српских власти на захтев ЕКРИ за информације о мерама предузетим за спровођење препорука изабраних за привремено праћење, није узет у обзир у овој анализи.

ECRI Secretariat
Directorate General II - Democracy
Council of Europe
F - 67075 STRASBOURG Cedex
Tel.: +33 (0) 390 21 46 62
E-mail: ecri@coe.int

www.coe.int/ecri

ПРЕДГОВОР

Као део свог петог круга рада на праћењу, ЕКРИ је обновио поступак привременог праћења у погледу две посебне препоруке дате у сваком од својих извештаја о земљама.

У складу са Информативним документом о петом циклусу праћења ЕКРИ-а, који је посланицима министара представљен 14. новембра 2012. године, најкасније две године након објављивања сваког извештаја, ЕКРИ у комуникацији са владама упућује питања шта је учињено у вези са специфичним препорукама за које је затражено приоритетно праћење.

ЕКРИ истовремено прикупља релевантне информације. На основу ових информација и одговора Владе, ЕКРИ доноси своје закључке о начину на који се прате његове препоруке.

Треба напоменути да се ови закључци односе само на конкретне привремене препоруке за праћење и немају за циљ свеобухватну анализу свих дешавања у борби против расизма и нетолеранције у дотичној држави.

1.ЕКРИ је у свом извештају о Србији (пети циклус надгледања) објављеном 16. марта 2017. године препоручила да српски парламент и влада усвоје кодекс понашања, који забрањују употребу говора мржње, да обезбеде обуставу мандата и друге санкције због кршења закона. њихове одредбе и успостављају ефикасне канале извештавања.

Власти Србије су обавестиле ЕКРИ да су права и обавезе народних посланика регулисани Уставом, различитим законима и Пословником Народне скупштине. Чланови 107 и 109 Пословника забрањују употребу увредљивих израза (параграф.18б Генералне препоруке ЕКРИ-а бр. 7) и члан 108 даје председнику Народне скупштине овлашћење да изда упозорење посланицима, забранити им да говоре и искључити их са седнице; у овом случају новчана казна ће се одузети од плате посланика у складу са чланом 114. Пословника. У 2017. години Пословник је додатно измењен са циљем спречавања посланика да прибегавају говору мржње када коментаришу судске одлуке; ово обухвата судске одлуке донесене у оквиру суђења за ратне злочине и порицање таквих злочина (усп. § 18е ГПР бр. 7)¹.

Према наводима власти, у току је додатни рад на спровођењу препоруке ЕКРИ-а и на јачању забране говора мржње у Пословнику Народне скупштине.

Повереник Србије за заштиту равноправности (повереник) обавестио је ЕКРИ да је упућена препорука Народној скупштини да измени Пословник ради обезбеђења поштовања забране дискриминације утврђене Уставом и законом, и да би требало увести дисциплинске казне за оне који се не придржавају забране дискриминације. Повереник је у јуну 2019. године одлучио да је изјава посланика из Ниша прекршила члан 20. Закона о забрани дискриминације на основу пола.

Што се тиче другог дела препоруке о усвајању кодекса понашања од стране Владе Србије, Повереник се позива на Кодекс понашања државних службеника из 2008. године; члан 13 каже да ће се државни службеник придржавати принципа једнакости и суздржати се од давања привилегија на основу карактеристика и личних карактеристика клијента и нарочито ће се пажљиво побринути за достојанство клијента приликом интеракције са особама са инвалидитетом и посебне потребе.

ЕКРИ жали што није постигнут напредак у погледу усвајања правила Владе Србије која би забранила употребу говора мржње од стране његових чланова и садржавала санкције за кршење његових одредби и ефикасних канала извештавања (види § 6а ЕКРИ-а) ГПР бр. 15 о борби против говора мржње). Када је реч о забрани говора мржње у Пословнику Скупштине Србије, ЕКРИ позитивно оцењује напредак постигнут у погледу негирања ратних злочина. Истовремено, наглашава да ова правила требају даље јачање и да треба да садрже кохерентну и одговарајућу забрану употребе говора мржње (види параграф 6а ГПР бр. 15 и различите облике говора мржње наведене у § 18а до ф од ЕКРИ-ов ГПР бр. 7). ЕКРИ закључује да је ова препорука делимично примењена

¹ ЕКРИ даље запажа да су Влада Србије и њена Канцеларија за људска и мањинска права недавно усвојили радну дефиницију антисемитизма у ИХРА-и. У том погледу, ЕКРИ се позива на свој континуирани рад на ревизији своје Опште препоруке политике бр. 9 о борби против антисемитизма

2. У свом извештају о Србији, објављеном 16. маја 2017. године, ЕКРИ је препоручио да власти дају високи приоритет запошљавању пропорционалног броја Рома и припадника других мањина у државној служби и обезбеде да имају користи од једнако стабилних услова рада као и остали државни службеници.

Српске власти обавестиле су ЕКРИ да Акциони план за остваривање права националних мањина садржи једно поглавље са 21 активношћу које има за циљ да постиже адекватне заступљености припадника националних мањина у јавном сектору и јавним предузећима. Активности усмерене су усмерене на (I) економски опоравак и развој неразвијених региона који су традиционални настањени националним мањинама; (II) привлачење инвестиција у општинама које су нижег степена развијености; (III) унапређење запошљивости и стицање запошљавања незапослених припадника националних мањина, преваходно из категорије теже запошљивих, спровођењем мера активне политике запошљавања и (IV) подстицање страних инвестиција у овим областима. Без давања конкретних података, Влада је обавестила ЕКРИ да су Роми ангажовани као педагошки асистенти, здравствени медијатори и координатори за ромска питања. Министарство унутрашњих послова наставило је са организовањем радионица на којима је припремало Роме за учешће на конкурсима који су организована за регрутовање полицајаца. Међу запосленима у комуналним предузећима у Новом Саду, 121 их је изјавило да су Роми. Ова цифра може бити и већа јер Србија не обавезује националне мањине да се изјасне о својој етничкој припадности, у складу са препорукама ЕКРИ-а. У Нишу се још 166 запослених у комуналним предузећима изјаснило као Роми, а у Београду је то учинило још 27. Надаље, међу запосленима у органима локалне самоуправе у Војводини 609 (8,99%) припада мађарској мањини и њихов број се повећава. Према подацима Националне службе за запошљавање, у активним мерама запошљавања у 2018. години учествовало је 9.007 припадника националних мањина. У Београду су 102 Рома похађала обуку за покретање посла и 50 њих је добило средства за то.

Повереник за заштиту равноправности обавестио је ЕКРИ да је његова канцеларија ангажовала једног младог ромског стручњака по програму стажирања који су два ромска учесника обавила.

Заштитник грађана обавестио је ЕКРИ да, према истраживању које је спровела његова институција, само десет ромских мушкараца и две Ромкиње чланови су локалних скупштина, а само 26 ромских мушкараца и 13 ромских жена било је запослено у на извршилачким позицијама у администрацији у 143 јединице локалне самоуправе. Ове бројке показују, према извештају, континуирано искључење Рома као и непостојање или не примена одговарајућих инструмената и институционалних оквира за њихово учешће на свим нивоима локалне администрације². Извештај ЕУ о 2019. о Србији позива власти да обезбеде доследну примену законодавства у вези са националним мањинама, укључујући и Роме, што доводи до видљивог побољшања ефикасног остваривања њихових права широм земље³.

ЕКРИ са жаљењем примећује да број Рома и припадника других мањина који су запослени у јавном сектору Србије и даље није пропорционалан и да је напредак постигнут у примени ове препоруке и даље ограничен. Штавише, ЕКРИ није добио

² Заштитник грађана (2018) заступљеност жена на местима одлучивања и позиција и активности локалних механизма заштите равноправност у јединицама локалне самоуправе у Србији, п. 23, <https://www.ombudsman.rs/index.php/izvestaji/posebni-izvestaji/5902-special-report-of-the-protector-of-citizens-representation-of-women-in-decision-making-positions-and-the-position-and-activities-of-local-gender-equality-mechanisms-in-local-self-government-units-in-serbia>, accessed on 04.12.2019.

³ Европска унија, Европска комисија (2019): Serbia 2019 Report, SWD(2019) 219 final: 23 et seq.

никакву информацију у вези са питањем да ли Роми имају користи од једнако стабилних услова рада као и други државни службеници. С обзиром на описана побољшања, закључује се да је ова препорука делимично примењена.